

Utstationering och arbetstillstånd

Utstationering

Utstationering av arbetstagare , lag (1999:678)	479
--	-----

Arbetstillstånd

Utlänningslag (2005:716) – utdrag	482
--	-----

Utlänningsförordning (2006:97) – utdrag	486
--	-----

MIGRFS 2008:4 Bemyndigande för utlandsmyndigheter att bevilja arbetstillstånd för en utlänning som ska genomgå företagspraktik eller liknande i Sverige	490
--	-----

Anställning på fartyg

Sjömanslag (1973:282)	491
------------------------------------	-----

Medgivande enligt sjömanslagen , förordning (1991:1881)	503
--	-----

Tillstånd för anställning på fartyg , lag (1989:532)	504
---	-----

Tillstånd för anställning på fartyg , förordning (1989:548)	506
--	-----

Lag (1999:678) om utstationering av arbetstagare

(senast ändrad genom SFS 2010:228)

Tillämpningsområde	479
Definitioner	479
Arbets- och anställningsvillkor	479
Utstationeringar till andra länder inom EES eller Schweiz	480
Information	480
Talans väckande	481
Propositioner	481

Tillämpningsområde

1 § Denna lag gäller när en arbetsgivare som är etablerad i ett annat land än Sverige utstationerar arbetstagare här i landet i samband med att arbetsgivaren tillhandahåller tjänster över gränserna.

Dessutom finns i 8 § bestämmelser om arbetsgivare som har sitt hemvist eller säte i Sverige och utstationerar arbetstagare till ett annat medlemsland inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller Schweiz. *Lag (2001:65)*

2 § Lagen gäller inte för arbetsgivare inom handelsflottan såvitt avser besättning ombord.

Definitioner

3 § Med utstationering avses någon av följande gränsöverskridande åtgärder:

1. när en arbetsgivare för egen räkning och under egen ledning sänder arbetstagare till Sverige enligt avtal som arbetsgivaren har ingått med den i Sverige verksamma mottagaren av tjänsterna,
2. när en arbetsgivare sänder arbetstagare till Sverige till en arbetsplats eller till ett företag som tillhör koncernen, eller
3. när en arbetsgivare som hyr ut arbetskraft eller ställer arbetskraft till förfogande sänder arbetstagare till ett användarföretag som är etablerat i Sverige eller som bedriver verksamhet här.

Ett anställningsförhållande skall råda mellan arbetsgivaren och arbetstagaren under utstationeringstiden.

4 § Med utstationerad arbetstagare avses varje arbetstagare som vanligen arbetar i ett annat land men som under en begränsad tid utför arbete enligt 3 § i Sverige.

Arbets- och anställningsvillkor

5 § En arbetsgivare ska, oavsett vilken lag som annars gäller för anställningsförhållandet, tillämpa följande bestämmelser för utstationerade arbetstagare:

- 2, 2 a, 5, 7, 16–16 b, 17–17 b, 24, 28–29 a, 31 och 32 §§ semesterlagen (1977:480),
- 2 §, 4 § första stycket och 16–22 §§ föräldraledighetslagen (1995:584),
- 2–7 §§ lagen (2002:293) om förbud mot diskriminering av deltidsarbetande arbetstagare och arbetstagare med tidsbegränsad anställning, samt
- 1 kap. 4 och 5 §§, 2 kap. 1–4 och 18 §§ samt 5 kap. 1 och 3 §§ diskrimineringslagen (2008:567).

Vid utstationering gäller även bestämmelserna i arbetstidslagen (1982:673), dock inte 12 §, lagen (2005:395) om arbetstid vid visst vägtransportarbete, dock inte 16 §, arbetsmiljölagen (1977:1160), lagen (2005:426) om arbetstid m.m. för flygpersonal inom civilflyget, dock med den begränsningen i fråga om 1 § andra stycket att 12 § ar-

Utstationering & arbets-tillstånd

betstidslagen inte gäller, lagen (2008:475) om kör- och vilotid vid internationell järnvägstrafik, dock med den begränsningen i fråga om 1 § tredje stycket att 12 § arbets-tidslagen inte gäller, samt, när det gäller arbetsgivare som bedriver uthyrning av arbetskraft, 4, 6 och 7 §§ lagen (1993:440) om privat arbetsförmedling och uthyrning av arbetskraft.

Det som sägs i första och andra styckena hindrar inte att arbetsgivaren tillämpar bestämmelser eller villkor som är förmånligare för arbetstagaren. *Lag (2010:228)*

5 a § En stridsåtgärd mot en arbetsgivare i syfte att genom kollektivavtal få till stånd en reglering av villkoren för utstationerade arbetstagare får vidtas endast om de villkor som krävs

1. motsvarar villkoren i ett centralt kollektivavtal som tillämpas i hela Sverige på motsvarande arbetstagare i den aktuella branschen,
2. bara avser minimilön eller andra minimivillkor på de områden som avses i 5 §, och
3. är förmånligare för arbetstagarna än det som följer av 5 §.

En sådan stridsåtgärd får inte vidtas, om arbetsgivaren visar att arbetstagarna, när det gäller lön eller på de områden som avses i 5 §, har villkor som i allt väsentligt är minst lika förmånliga som minimivillkoren i ett sådant centralt kollektivavtal som avses i första stycket. *Lag (2010:228)*

6 § För arbete som utförs av en yrkesutbildad eller specialiserad arbetstagare skall arbetsgivaren tillämpa de i 5 § nämnda bestämmelserna i semesterlagen (1977:480) endast om utstationeringen pågår i mer än åtta dagar och om arbetet

1. utförs i samband med en första montering eller installation som ingår i leveranskontraktet för en vara, och
2. är nödvändigt för att varan skall tas i bruk.

Detta undantag gäller dock inte om arbetet avser byggverksamhet där byggnader uppförs, sätts i stånd, underhålls, byggs om eller rivs.

Vid beräkningen av om utstationeringen pågår i mer än åtta dagar skall hänsyn tas till om någon annan arbetstagare under det senaste året har varit utstationerad för samma arbete.

7 § Vid utstationering gäller i fråga om föreningsrätt och förhandlingsrätt 7 och 8 §§ respektive 10 § lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet.

När kollektivavtal träffats med en svensk arbetstagarorganisation gäller även 41 § i samma lag.

Vid brott mot bestämmelserna i första eller andra stycket gäller 54 och 55 §§ samt 60 § första och tredje stycket lagen om medbestämmande i arbetslivet.

Utstationeringar till andra länder inom EES eller Schweiz

8 § När arbetsgivare med hemvist eller säte i Sverige utstationerar arbetstagare till annat land inom EES eller Schweiz, skall arbetsgivaren tillämpa de nationella bestämmelser varigenom det landet genomfört Europaparlamentets och rådets direktiv 96/71/EG av den 16 december 1996 om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster.

Första stycket hindrar inte att arbetsgivaren tillämpar bestämmelser eller villkor som är förmånligare för arbetstagaren. *Lag (2001:65)*

Information

9 § Arbetsmiljöverket ska vara förbindelsekontor och tillhandahålla information om de arbets- och anställningsvillkor som kan bli tillämpliga vid en utstationering i Sverige.

Arbetsmiljöverket ska även hjälpa till med information om sådana kollektivavtalsvillkor som kan komma att krävas med stöd av stridsåtgärder enligt 5 a § eller som annars kan komma att bli tillämpliga.

Arbetsmiljöverket ska samarbeta med motsvarande förbindelsekontor i andra länder inom EES och i Schweiz. *Lag (2010:228)*

9 a § En arbetstagarorganisation ska ge in sådana kollektivavtalsvillkor till Arbetsmiljöverket som organisationen kan komma att kräva med stöd av stridsåtgärder enligt 5 a §. *Lag (2010:228)*

Talans väckande

10 § Mål om tillämpningen av 5 § första stycket samt 7 § handläggs enligt lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister. Därvid gäller

- 33 § semesterlagen (1977:480) om preskription,
- 23 § andra stycket föräldraledighetslagen (1995:584) om rättegången,
- 6 kap. 2–5, 8, 10 och 11 §§ diskrimineringslagen (2008:567) om bevisbörd, rätt att föra talan och preskription m. m.

Talan får föras vid tingsrätten i ort där arbetstagaren är eller har varit utstationerad.

Lag (2008:573)

Propositioner

<i>SFS 1999:678</i>	<i>SFS 2000:772</i>	<i>SFS 2001:65</i>	<i>SFS 2001:1215</i>
Prop. 1998/99:90	Prop. 1999/2000:141	Prop. 2000/01:55	Prop. saknas
<i>SFS 2002:144</i>	<i>SFS 2002:294</i>	<i>SFS 2003:316</i>	<i>SFS 2005:398</i>
Prop. saknas	Prop. saknas	Prop. 2002/03:65	Prop. 2004/05:132
<i>SFS 2005:427</i>	<i>SFS 2005:481</i>	<i>SFS 2005:482</i>	<i>SFS 2008:477</i>
Prop. 2004/05:134	Prop. 2004/05:147	Prop. 2004/05:147	Prop. 2007/08:76
<i>SFS 2008:573</i>	<i>SFS 2010:228</i>		
Prop. 2007/08:95	Prop. 2009/10:48		

UTDRAG

Utlänningslag (2005:716)

2 kap. Villkor för att en utlänning skall få resa in i samt vistas och arbeta i Sverige (7–10 §§)	482
Arbetstillstånd	482
Undantag från kraven på pass, visering, uppehållstillstånd och arbetstillstånd	482
6 kap. Arbetstillstånd	482
När ansökan om arbetstillstånd skall vara gjord	483
Beslutande myndigheter	483
Beslut om arbetstillstånd i vissa fall	483
Bemyndiganden	483
7 kap. Återkallelse av tillstånd	483
Beslutande myndigheter	485
Bemyndigande	485
Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	485

2 kap. Villkor för att en utlänning skall få resa in i samt vistas och arbeta i Sverige (7–10 §§)*Arbetstillstånd*

7 § Arbetstillstånd är ett tillstånd att arbeta i Sverige. En utlänning som skall arbeta i Sverige på grund av anställning här eller utomlands skall ha arbetstillstånd.

Undantag från kraven på pass, visering, uppehållstillstånd och arbetstillstånd

8 § Kraven på pass, visering, uppehållstillstånd och arbetstillstånd enligt 1, 3, 5 och 7 §§ för inresa, vistelse och arbete gäller inte medborgare i Danmark, Finland, Island eller Norge. Kraven på uppehållstillstånd och arbetstillstånd gäller inte för EES-medborgare och deras familjemedlemmar som har uppehållsrätt. Kravet på arbetstillstånd gäller inte för en utlänning som har permanent uppehållstillstånd.

Undantaget från kravet på pass för inresa gäller dock endast för en sådan medborgare som avses i första stycket som reser eller har rest in i Sverige direkt från en Schengenstat. *Lag (2006:219)*

9 § Regeringen får meddela föreskrifter om att andra utlänningar än medborgare i Danmark, Finland, Island eller Norge får resa in i Sverige samt vistas och arbeta här utan pass, visering, uppehållstillstånd eller arbetstillstånd.

10 § Bestämmelserna om krav på pass, visering, uppehållstillstånd och arbetstillstånd tillämpas inte för

1. diplomatiska tjänstemän och avlönade konsulära tjänstemän som är anställda i Sverige av främmande stater samt deras familjer och deras anställda, och
2. främmande staters kurirer.

Regeringen får meddela föreskrifter om att bestämmelserna om krav på pass, visering, uppehållstillstånd och arbetstillstånd gäller i viss utsträckning för de personer som anges i första stycket.

I fråga om andra utlänningar som är berättigade till förmåner enligt lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall skall de inskränkningar iakttas som följer av den lagen.

6 kap. Arbetstillstånd

1 § Arbetstillstånd skall ges för viss tid. Det får avse ett visst slag av arbete och förenas med de övriga villkor som behövs.

Att en utlänning som har permanent uppehållstillstånd inte behöver ha arbetstillstånd framgår av 2 kap. 8 § första stycket.

- 2 §** Arbetstillstånd får ges till en utlänning som erbjudits en anställning, om
1. anställningen gör det möjligt för honom eller henne att försörja sig, och
  2. lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen.

Arbetstillstånd enligt första stycket får endast ges om rekryteringsförfarandet är förenligt med Sveriges åtaganden inom Europeiska unionen.

Arbetstillstånd får även ges till en utlänning som deltar i ett internationellt utbyte eller om det följer av ett internationellt avtal eller ett avtal med ett annat land. *Lag (2008:884)*

2 a § Ett arbetstillstånd enligt 2 § första stycket får inte ges för längre tid än två år. Det får heller inte avse längre tid än anställningstiden.

Den sammanlagda tillståndstiden för arbetstillstånd enligt 2 § första stycket får inte vara längre än fyra år.

Ett arbetstillstånd enligt 2 § första stycket ska knytas till viss arbetsgivare och avse ett visst slag av arbete. Efter en sammanlagd tillståndstid om två år ska tillståndet endast knytas till ett visst slag av arbete. *Lag (2008:884)*

3 § Arbetstillstånd får ges till en utlänning som har tidsbegränsat uppehållstillstånd, om inte skäl hänförliga till syftet med uppehållstillståndet talar häremot.

Att permanent uppehållstillstånd får meddelas för vissa arbetstagare framgår av 5 kap. 5 §.

När ansökan om arbetstillstånd skall vara gjord

4 § En utlänning som vill ha arbetstillstånd i Sverige skall ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om arbetstillstånd får inte bifallas efter inresan utom i fall som avses i 5 kap. 18 § andra stycket och 19 §, vilka bestämmelser tillämpas på motsvarande sätt i fråga om arbetstillstånd.

Beslutande myndigheter

5 § Beslut om arbetstillstånd meddelas av Migrationsverket.

Beslut om arbetstillstånd i vissa fall

6 § Av 8 kap. 14 och 21 §§ följer att regeringen och den instans som prövar överklagande av beslut om avvisning och utvisning i vissa fall också får besluta om arbetstillstånd. *Lag (2009:1542)*

Bemyndiganden

7 § Regeringen eller efter regeringens bemyndigande Migrationsverket får meddela föreskrifter om att andra myndigheter har rätt att besluta om arbetstillstånd.

8 § Regeringen får meddela ytterligare föreskrifter om arbetstillstånd.

7 kap. Återkallelse av tillstånd

1 § Nationell visering, uppehållstillstånd och arbetstillstånd får återkallas för en utlänning som medvetet har lämnat oriktiga uppgifter eller medvetet har förtigit omständigheter, som varit av betydelse för att få tillståndet.

I viseringskodexen finns bestämmelser om upphävande och återkallelse av Schengenvisering.

Om utlänningen har vistats här i landet i mer än fyra år med uppehållstillstånd när frågan om återkallelse prövas av den myndighet som först beslutar i saken, får uppehållstillståndet återkallas enligt första stycket endast om det finns synnerliga skäl för det. *Lag (2011:705)*

2 § Utöver vad som sägs i 1 § får nationell visering, uppehållstillstånd och arbetstillstånd återkallas, om det finns särskilda skäl för det.

Uppehållstillstånd får dock återkallas enligt första stycket endast för en utlänning som ännu inte har rest in i Sverige. *Lag (2011:705)*

3 § Uppehållstillstånd får återkallas för en utlännning som rest in i landet, om

1. utlännningen utan arbetstillstånd bedriver verksamhet som kräver ett sådant tillstånd,
2. utlännningen har beviljats arbetstillstånd enligt 6 kap. 2 § första stycket och anställningen upphört, om inte utlännningen inom tre månader har fått en ny anställning som omfattas av arbetstillståndet eller inom samma tid ansökt om arbetstillstånd med anledning av en ny anställning och ansökan därefter beviljas, eller
3. det på grund av tidigare verksamhet eller i övrigt kan antas att utlännningen kommer att bedriva sabotage, spioneri eller olovlig underrättelseverksamhet i Sverige eller i något annat nordiskt land.

Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som meddelats med stöd av 5 kap. 3 § första stycket 1 eller 2 b eller 3 a § första stycket 1 eller andra stycket får återkallas om förhållandet upphör.

Uppehållstillstånd får dock inte återkallas enligt första stycket 1 eller 3 om utlännningen har vistats här i landet i mer än tre år med uppehållstillstånd när frågan om återkallelse prövas av den myndighet som först beslutar i saken. *Lag (2008:884)*

4 § Vid bedömning av om uppehållstillståndet bör återkallas enligt 1 eller 3 § för en utlännning som har rest in i landet skall hänsyn tas till den anknytning som utlännningen har till det svenska samhället och till om andra skäl talar mot att tillståndet återkallas.

Vid en sådan bedömning skall särskilt beaktas

1. utlännningens levnadsomständigheter,
2. om utlännningen har barn i Sverige och, om så är fallet, barnets behov av kontakt med utlännningen, hur kontakten har varit och hur den skulle påverkas av att utlännningens uppehållstillstånd återkallas,
3. utlännningens övriga familjeförhållanden, och
4. hur länge utlännningen har vistats i Sverige.

5 § Uppehållstillstånd får återkallas för en utlännning som har registrerats på den spärrlista som avses i 3 § 2 lagen (2000:344) om Schengens informationssystem, om det finns tillräckliga skäl för en återkallelse.

5 §¹ Uppehållstillstånd får återkallas för en utlännning om vilken uppgifter har registrerats i det register som avses i 1 § lagen (2000:344) om Schengens informationssystem med stöd av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1987/2006 av den 20 december 2006 om inrättande, drift och användning av andra generationen av Schengens informationssystem (SIS II), om det finns tillräckliga skäl för en återkallelse. *Lag (2010:381)*

6 § Uppehållstillstånd får återkallas för den som inte är medborgare i en EU-stat även i andra fall än som avses i 2 §, om ett beslut om avvisning eller utvisning har meddelats i en EU-stat eller i Island, Norge, Schweiz eller Liechtenstein och beslutet är grundat på att det finns ett allvarligt hot mot den allmänna ordningen eller den inre säkerheten och på att

1. utlännningen i den beslutande staten har dömts för ett brott för vilket det är föreskrivet fängelse i minst ett år, eller
2. utlännningen är skäligen misstänkt för att ha begått ett grovt brott eller att det finns starka skäl som tyder på att utlännningen avser att begå ett sådant brott.

Första stycket gäller inte en familjemedlem till en medborgare i en EU-stat eller till en medborgare i Island, Norge, Schweiz eller Liechtenstein som har utövat sin rätt till fri rörlighet enligt de regler som gäller inom Europeiska unionen. Med familjemedlem avses

- make eller sambo,
- barn under 21 år som är beroende av föräldern för sin försörjning, och
- förälder som är beroende av barnet för sin försörjning.

¹ Denna lydelse träder i kraft den dag regeringen bestämmer enligt lag (2010:381) [red.anm.].

Ett uppehållstillstånd får inte återkallas enligt första stycket innan samråd har skett med den stat som har beslutat om avvisning eller utvisning. *Lag (2011:1506)*

7 § Ett permanent uppehållstillstånd ska återkallas för en utlänning som inte längre är bosatt i Sverige.

För en utlänning som har vistats här som flykting eller annan skyddsbehövande får dock uppehållstillståndet återkallas tidigast när två år har förflutit efter det att bosättningen här i landet upphörde, om utlänningen har återvänt till ett land där han eller hon tidigare har varit bosatt därför att de politiska förhållandena i landet har ändrats.

Lag (2009:1542)

7 a § Utöver vad som anges i 1–3, 5 och 6 §§ får ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för studier återkallas, om förutsättningarna för att medge uppehållstillståndet inte längre är uppfyllda. *Lag (2006:447)*

7 b § Upphållstillstånd enligt 5 kap. 15 § får, utöver vad som anges i 1, 3, 5 och 6 §§, återkallas om förutsättningarna för uppehållstillståndet inte längre är uppfyllda.

Upphållstillståndet får inte återkallas innan förundersökningsledaren fått tillfälle att yttra sig. *Lag (2007:322)*

7 c § Upphållstillstånd enligt 5 kap. 15 b § får återkallas endast om förutsättningarna för sådant uppehållstillstånd inte längre finns. Upphållstillståndet får återkallas endast på ansökan av Rikspolisstyrelsen.

Upphållstillstånd enligt 5 kap. 16 a § får inte återkallas innan Rikspolisstyrelsen fått tillfälle att yttra sig. *Lag (2010:533)*

Beslutande myndigheter

8 § Återkallelse av uppehållstillstånd och arbetstillstånd beslutas av Migrationsverket. Återkallelse och upphävande av Schengenvisering får utöver vad som följer av viseringskodexen beslutas av Migrationsverket. Återkallelse av nationell visering beslutas av den myndighet som har beviljat viseringen eller av Migrationsverket.

Upphållstillstånd eller nationell visering som har beviljats av Regeringskansliet får återkallas endast av Regeringskansliet. *Lag (2011:705)*

Utstationering & arbetstillstånd

Bemyndigande

9 § Regeringen får meddela föreskrifter om att uppehållstillstånd får återkallas i andra fall än som anges i detta kapitel för de utlänningar som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater å ena sidan och Schweiz å andra sidan om fri rörlighet för personer.

Regeringen får meddela föreskrifter om att uppehållstillstånd får återkallas i andra fall än som anges i detta kapitel för tredjelandsmedborgare med ställning som varaktigt bosatta i en annan EU-stat. *Lag (2006:219)*

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

2010:381

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

2011:705

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011.

2011:1209

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2012. *Förordning (2011:1506)*

2011:1506

[Denna förordning har inga egna ikraftträdandebestämmelser, se ikraftträdandebestämmelserna till SFS 2011:1209; red.anm.]

UTDRAG

Utlänningsförordning (2006:97)

5 kap. Arbetstillstånd	486
Undantag från kravet på arbetstillstånd	486
Yttrande från sammanslutningar av arbetsgivare och arbetstagare	488
Ansökan om arbetstillstånd	488
Beslut om arbetstillstånd	488
Uppgifter om arbetstillstånd	488
Diplomatpersonal m. fl.	488
Förteckning över slag av arbeten	488
Bemyndiganden	488
Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	489

5 kap. Arbetstillstånd*Undantag från kravet på arbetstillstånd*

1 § En utlänning som är medborgare i Schweiz eller har ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat är undantagen från kravet på arbetstillstånd. Undantag från kravet på arbetstillstånd gäller även, oavsett medborgarskap, make eller sambo till en sådan utlänning samt deras barn som är under 21 år eller beroende av dem för sin försörjning.

En utlänning som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 15 § första stycket utlänningslagen (2005:716) är undantagen från kravet på arbetstillstånd. *Förordning (2007:320)*

2 § Utöver vad som sägs i 1 § gäller undantag från kravet på arbetstillstånd i följande fall.

1. För en tid av tre månader från inresan, för en utlänning som är anställd som förare av ett motorfordon som ägs eller hyrs av en person som besöker landet som turist eller som besättningsman på en turistbuss.
2. För en tid av tre månader från inresan, för en utlänning som är anställd som vårda-re av en person som besöker landet för läkarvård eller rekreation.
3. För en sammanlagd tid av tre månader under en tolv månadersperiod för en forskare eller lärare inom den högre utbildningen, som har kallats hit för forsknings-, undervisnings- eller föreläsningverksamhet.
4. För den tid det tillfälliga arbetet pågår, för en utlänning som är bosatt i en EES-stat men inte är EES-medborgare eller medborgare i Schweiz, om utlänningen har rätt att arbeta och vistas i det landet och är anställd vid ett företag i det landet och för företagets räkning ska arbeta tillfälligt i Sverige i samband med en entreprenad eller liknande.
5. För en tid av två månader från inresan för en montör eller teknisk instruktör som ska utföra brådskande arbete i samband med uppsättning eller reparation av maskiner eller liknande.
6. För den tid som uppehållstillståndet gäller för en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd enligt 4 kap. 5 §, samt för den som har haft sådant uppehållstillstånd för en tid av minst sex månader och som inom giltighetstiden för tillståndet ansöker om förlängning till dess tillståndsfrågan har avgjorts eller, om beslut om utvisning meddelas, till dess utvisningsbeslutet har vunnit laga kraft.
7. För en tid av en månad från inresan för en utlänning som tillfälligt engagerats av Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB, Sveriges Utbildningsradio AB eller Nordisk Television AB för radio- eller televisionsutskickning.
8. För en sammanlagd tid av fjorton arbetsdagar under en tolv månadersperiod för en utländsk artist samt hans eller hennes tekniker och annan turnépersonal under

förutsättning att artisen inbjudits av en arrangör som finns angiven i den förteckning över etablerade arrangörer som förs av Migrationsverket efter samråd med Arbetsförmedlingen.

9. För en sammanlagd tid av tre månader under en tolv månadersperiod för en utlänning som är professionell idrottsman eller funktionär och som besöker Sverige för att delta i internationella tävlingar.
10. För en sammanlagd tid som understiger ett år för en utlänning som har specialistuppgifter inom en internationell koncern och som i denna egenskap arbetar tillfälligt i Sverige.
11. För den tid som en utlänning som är gästforskare har beviljats uppehållstillstånd för forskning enligt 4 kap. 7 a §.
12. För en sammanlagd tid av tre månader under en tolv månadersperiod för en utlänning som är anställd i ett företag i en internationell koncern och ska genomgå praktik, internutbildning eller annan kompetensutveckling hos ett företag i Sverige som ingår i koncernen.
13. För en sammanlagd tid av tre månader under en tolv månadersperiod för en utlänning som inom ramen för en affärsuppgörelse ska genomgå utbildning, genomföra tester, förbereda eller avsluta leveranser eller utöva liknande aktiviteter i Sverige.

Vidare är en utlänning som, på grund av anställning utomlands, arbetar i Sverige som representant för ett företag eller som medlem av personalen på järnvägståg eller på lastbil i yrkesmässig trafik undantagen från kravet på arbetstillstånd.

Förordning (2009:1302)

3 § Den som med stöd av 6 kap. 2 § första stycket utlänningslagen (2005:716) har haft arbetstillstånd och som, sedan anställningen upphört men inom giltighetstiden för tillståndet, ansöker om nytt arbetstillstånd, behöver inte ha arbetstillstånd för tiden till dess tillståndsfrågan har avgjorts.

Den som har haft arbetstillstånd för en tid av minst sex månader och som inom giltighetstiden för tillståndet ansöker om förlängning, behöver inte ha arbetstillstånd för tiden till dess tillståndsfrågan har avgjorts eller, om beslut om utvisning meddelas, till dess utvisningsbeslutet har vunnit laga kraft.

Har en utlännings arbetstillstånd återkallats och har samtidigt beslut meddelats om utvisning enligt 8 kap. 7 § utlänningslagen (2005:716), är utlännings undantagen från kravet på arbetstillstånd till dess utvisningsbeslutet har vunnit laga kraft.

Förordning (2008:895)

4 § Den som har ansökt om uppehållstillstånd i Sverige och åberopat skäl enligt 4 kap. 1, 2 eller 2 a § utlänningslagen (2005:716) är undantagen från skyldigheten att ha arbetstillstånd. Undantaget gäller dock inte

1. en utlänning som saknar identitetshandlingar, om inte utlännings medverkar till att klarlägga sin identitet,
2. om det är sannolikt att utlännings kommer att överföras enligt rådets förordning (EG) nr 343/2003 av 18 februari 2003 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som har ansvaret för att pröva en asylansökan som en medborgare i tredje land har gett in i någon medlemsstat (Dublinförordningen), eller
3. om det är sannolikt att utlännings kommer att avvisas med omedelbar verkställighet enligt 8 kap. 6 § utlänningslagen.

Undantaget gäller fram till dess att utlännings lämnar landet eller ett beslut om att bevilja honom eller henne uppehållstillstånd har vunnit laga kraft. Undantaget upphör dock att gälla om en utlänning inte medverkar till verkställigheten av ett lagakraftvunnet beslut om avvisning eller utvisning.

Migrationsverket utfärdar särskilt bevis om undantag från skyldigheten att ha arbetstillstånd. *Förordning (2010:607)*

5–6 §§ har upphävts genom förordning (2008:895).

Utstationering & arbetstillstånd

Yttrande från sammanslutningar av arbetsgivare och arbetstagare

7 § I ett ärende om arbetstillstånd som är av principiell betydelse eller annars av större vikt, ska Migrationsverket lämna sammanslutningar av arbetsgivare respektive arbetstagare inom det verksamhetsområde som tillståndet avser tillfälle att yttra sig.

Förordning (2008:895)

7 a § För att säkerställa att lön, försäkringsskydd och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen ska Migrationsverket vid handläggningen av en ansökan om arbetstillstånd enligt 6 kap. 2 § utlänningslagen (2005:716) ge sammanslutningar av arbetstagare inom det verksamhetsområde som tillståndet avser tillfälle att yttra sig i ärendet. Migrationsverket får dock avgöra ärendet utan att så har skett, om arbetsgivaren redan har inhämtat ett sådant yttrande, det annars är obehövligt eller det föreligger särskilda skäl. *Förordning (2008:895)*

Ansökan om arbetstillstånd

8 § En ansökan om arbetstillstånd av en utlänning som inte befinner sig i Sverige ges in till och utreds av en svensk beskickning eller ett svenskt konsulat i hemlandet eller i det land där utlänningen annars är stadigvarande bosatt.

En ansökan om arbetstillstånd av en utlänning som vistas i Sverige ges in till Migrationsverket.

Beslut om arbetstillstånd

9 § Ett arbetstillstånd får inte beviljas för längre tid än utlänningen har tillstånd att vistas här eller får vistas här utan tillstånd och inte för längre tid än utlänningens pass gäller, om det inte finns särskilda skäl. Ett arbetstillstånd får inte beviljas för en utlänning som endast innehar ett sådant identitetskort som avses i 2 kap. 17 § första stycket.

Uppgifter om arbetstillstånd

10 § Uppgifter om arbetstillstånd får föras in på utlänningens uppehållstillståndskort eller någon annan handling. *Förordning (2011:202)*

Diplomatpersonal m.fl.

11 § Bestämmelserna om arbetstillstånd i 2 kap. 7 och 8 §§ utlänningslagen (2005:716) och bestämmelserna i detta kapitel gäller i tillämpliga delar även för främmande länders diplomatiska tjänstemän och avlönade konsulära tjänstemän som är anställda i Sverige samt deras familjer och betjäning.

Kravet på arbetstillstånd gäller dock inte för anställning vid främmande länders beskickningar eller konsulat eller om detta följer av överenskommelse med något annat land.

Förteckning över slag av arbeten

12 § Migrationsverket ska besluta om en förteckning över slag av arbeten inom vilka det finns en stor efterfrågan på arbetskraft. En sådan förteckning ska upprättas i samråd med Arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingen ska lämna sammanslutningar av arbetsgivare respektive arbetstagare tillfälle att yttra sig. *Förordning (2008:895)*

Bemyndiganden

13 § Migrationsverket får efter att ha hört Arbetsförmedlingen och Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) meddela föreskrifter att en svensk beskickning eller ett svenskt konsulat får bevilja arbetstillstånd.

Migrationsverket får meddela föreskrifter om att Arbetsförmedlingen får besluta om arbetstillstånd. *Förordning (2007:929)*

14 § Migrationsverket får meddela föreskrifter om att en ansökan om arbetstillstånd får ges in till och utredas av en annan myndighet än vad som föreskrivs i 8 §.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

2011:202

1. Denna förordning träder i kraft den 20 maj 2011 i fråga om 4 kap. 22 §, 5 kap. 10 § och rubriken närmast före 5 kap. 10 § och i övrigt den 1 juli 2011.
2. Ett bevis om uppehållstillstånd som utfärdats i form av ett tillståndsmärke som förts in i utlänningens pass eller någon annan handling är giltigt längst t.o.m. den 19 maj 2015.

Utstationering & arbetstillstånd

MIGRATIONSVERKETS FÖRESKRIFTER

MIGRFS 2008:4 Bemyndigande för utlandsmyndigheter att bevilja arbetstillstånd för en utlänning som ska genomgå företagspraktik eller liknande i Sverige

Inledande bestämmelse

En utlänning ska ha arbetstillstånd för att ha rätt att arbeta i Sverige, om han eller hon inte är undantagen från denna skyldighet enligt bestämmelser i utlänningslagen (2006:716) och utlänningsförordningen (2006:97).

Dessa föreskrifter reglerar handläggningen av vissa ärenden om arbetstillstånd vid de svenska utlandsmyndigheterna.

Bemyndigande

1 § En utlandsmyndighet får bevilja arbetstillstånd för högst tre månader under de förutsättningar som anges i 2 och 3 §§. I förekommande fall får myndigheten även bevilja visering för samma tid som arbetstillståndet gäller.

2 § En ansökan om arbetstillstånd ska göras på Migrationsverkets blankett för detta. Till ansökan ska bifogas en inbjudan eller bekräftelse från företaget i Sverige som beskriver syftet med vistelsen.

3 § För att arbetstillstånd ska beviljas krävs:

- att den sökande är anställd vid en större internationell koncern i utlandet,
- att ansökan avser praktik eller liknande under högst tre månader hos ett företag i Sverige som ingår i koncernen,
- att arbetsgivaren i utlandet intygar vad den sökande ska göra i Sverige, och
- att företaget i utlandet eller i Sverige garanterar kostnaderna för resa och uppehälle i Sverige.

Med praktik eller liknande avses i denna föreskrift även internutbildning och kompetensutveckling som sker i företagets lokaler.

Överlämnande till Migrationsverket

4 § En utlandsmyndighet som anser att en ansökan om arbetstillstånd inte kan bifallas eller är osäker på hur ansökan bör bedömas, ska lämna över den till Migrationsverket för avgörande. När ett ärende lämnas över ska myndigheten ange orsaken till överlämnandet.

Sjömanslag (1973:282)

(senast ändrad genom SFS 2012:93)

Inledande bestämmelser	491
Anställningsavtal	492
Befattning på fartyg	493
Fartygsnämnd	494
Fri resa	495
Lön och vård till följd av sjukdom eller skada, m.m.	496
Fartygsarbete	498
Tvångsmedel	499
Särskilda bestämmelser	499
Tillsyn	500
Ansvarsbestämmelser	500
Laga domstol	501
Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	501
Propositioner	502

Inledande bestämmelser

1 § Denna lag gäller arbetstagare, som är anställd för fartygsarbete på svenskt fartyg och som under den tid han tjänstgör ombord har befattning på fartyget.

I fråga om arbetstagare, som utför fartygsarbete på svenskt fartyg men ej har befattning ombord, äger 24, 26, 27, 36 §§, 37 § första och andra styckena, 41 §, 42 § första och andra styckena, 44, 45 §§, 47 § första stycket, 48, 51, 53–55, 59, 60, 65, 67–70 §§, 72 § andra stycket och 74–76 §§ motsvarande tillämpning.

I andra stycket angivna bestämmelser gäller även den som tas med ombord på svenskt fartyg enligt 22 kap. 2 § sjölagen (1994:1009). *Lag (1994:1019)*

2 § Bestämmelserna i 4, 6, 7, 15–28, 29, 34, 35 §§, 36 § första och tredje styckena, 43, 55, 56 §§, 62 § tredje stycket, 64 § och 72 § första stycket gäller ej i fråga om arbetstagare, för vilken statstjänstemannalagen (1965:274) är tillämplig, och ej heller arbetstagare, som är anställd av kommun.

Bestämmelserna i 38–40, 47, 48, 70 §§ och 72 § andra stycket gäller ej i fråga om arbetstagare, för vilken statstjänstemannalagen är tillämplig. Bestämmelsen i 48 § gäller ej heller i fråga om arbetstagare, för vilken kommunaltjänstemannalagen (1965:275) är tillämplig.

3 §¹ I denna lag avses med

- *fartygsarbete*: sådant arbete för fartygets räkning som utförs ombord på fartyget eller på annat ställe av arbetstagare som följer med fartyget,
- *befattning på fartyg*: sådan befattning ombord som huvudsakligen avser fartygsarbete och gäller annat än enbart tillfälliga göromål,
- *sjöman*: sådan arbetstagare som är anställd för fartygsarbete och som under den tid han eller hon tjänstgör ombord har befattning på fartyget,
- *väntetid*: sådan del av anställningstiden under vilken sjömannen inte har befattning på fartyg men utför arbete för arbetsgivarens räkning eller står till dennes förfogande för att utföra arbete eller i form av fritid får ersättning för ordinarie arbetstid eller gottgörelse för övertidsarbete,
- *inre fart*: fart inom landet i hamnar eller på floder, kanaler, insjöar, inomskärs vid kusterna eller i Kalmarsund om inte annat särskilt anges. *Lag (2012:93)*

¹ Denna lydelse träder i kraft den 1 mars 2012 enligt lag (2012:93) [red. anm.].

Anställningsavtal

4 § Arbetsgivaren skall sörja för att anställningsavtal med sjöman om fartygsarbete upprättas skriftligt.

5 § Är sjöman anställd för bestämd tid och utgår tiden medan fartyget befinner sig till sjöss, gäller anställningsavtalet till fartygets ankomst till hamn. Avtalet upphör dock ej i utländsk hamn, som fartyget anlöper enbart för bunkring, landsättning av sjuk eller skadad person eller för kortvarigt besök av hänsyn till de ombordsvarandes, fartygets eller lastens säkerhet.

6 § Har överenskommelse ej träffats om var anställningsavtalet skall frånträdas efter uppsägning, får avtalet frånträdas endast i hamn, som är belägen i det land där sjömannen har sin hemort, eller på orten där han ingick anställningsavtalet.

Säger sjömannen upp anställningsavtalet, gäller första stycket endast frånträdande under tid när sjömannen har befattning på fartyg eller under väntetid.

7 § Sjöman, som har varit anställd hos samme arbetsgivare eller på samma fartyg under nio månader har rätt att bli fri från anställningen efter gällande uppsägningstid, även om annat följer av avtalet. Har sjömannen befattning på fartyg, får han dock frånträda avtalet först när fartyget anlöpt hamn för lossning, lastning eller upplägning.

Första stycket gäller ej, om sjömannen skriftligen samtycker till att avtalet förlänges. Sådant samtycke får ej lämnas tidigare än en månad före utgången av tid som avses i första stycket. Det får ej heller avse längre tid än nio månader.

8 § Visar sjöman, att han kan få befattning av högre grad på fartyg än den han innehar eller annan anställning, vars antagande är av väsentlig betydelse för honom, har han rätt att omedelbart bli fri från anställningen, om duglig man kan sättas i hans ställe utan ökad utgift för arbetsgivaren.

Första stycket gäller även när sådan omständighet inräffar som gör det till en välfärdfråga för sjömannen att bli fri från anställningen. Villkoret att arbetsgivaren ej får orsakas ökad utgift skall jämkas, om det är skäligt med hänsyn till den tid sjömannen varit anställd hos arbetsgivaren och övriga förhållanden.

9 § En sjöman har rätt att frånträda sin befattning på fartyget

1. om det är fara för att fartyget skall uppbringas av krigförande eller utsättas för krigsskada, eller
2. om någon av följande sjukdomar har vunnit utbredning i den hamn som fartyget är destinerat till:
  - difteri
  - fläckfeber
  - gula febern
  - hepatit A–E
  - hepatit non A non B non C non D non E
  - kolera
  - meningokockinfektion
  - mjältbrand
  - paratyfoidfeber
  - pest
  - polio
  - rabies
  - salmonellainfektion
  - shigellainfektion
  - tuberkulos
  - tyfoidfeber
  - virala hemorragiska febrar exkl. nefropathia epidemica
  - återfallsfeber.

Rätten att frånträda befattningen gäller dock inte om sjömannen har godtagit att följa med fartyget under de angivna förhållandena.

Vill en sjöman frånträda sin befattning på grund av förhållande som avses i första stycket skall sjömannen underrätta arbetsgivaren utan dröjsmål efter det att han eller hon fått kunskap om förhållandet. Sjömannen har därefter rätt att frånträda befattningen innan fartyget anländer till det område där förhållandet råder. *Lag (2004:172)*

10 § Är en sjöman anställd för en bestämd resa och ändras denna väsentligt, har han eller hon rätt att bli fri från anställningen. Han eller hon skall då säga upp avtalet utan dröjsmål efter det att han eller hon fått kunskap om förhållandet. Därefter upphör avtalet omedelbart om fartyget befinner sig i hamn och i annat fall i första hamn som fartyget anlöper. *Lag (2003:369)*

11 § En sjöman har rätt att frånträda sin befattning på fartyget, om fartyget

1. inte är sjövärdigt för resa i avsedd fart,
2. inte är behörigen lastat eller barlastat,
3. medför passagerare utöver det högsta tillåtna antalet, eller
4. inte är bemannat på betryggande sätt,

allt under förutsättning att de ombordvarande på grund av felet eller bristen kan antas bli utsatta för allvarlig fara under resan och felet eller bristen inte undanröjs.

En sjöman har rätt att frånträda sin befattning på fartyget även när fartyget i väsentligt avseende brister i fråga om skyddet mot ohälsa och olycksfall och rättelse inte sker.

Vill en sjöman frånträda sin befattning på grund av förhållande som avses i första eller andra stycket skall sjömannen underrätta arbetsgivaren utan dröjsmål efter det att han eller hon fått kunskap om förhållandet. Sjömannen har därefter rätt att frånträda befattningen innan nästa resa börjar om fartyget befinner sig i hamn, och i annat fall så snart fartyget har möjlighet att komma i förbindelse med land. *Lag (2003:369)*

11 a § En sjöman som frånträder sin befattning med stöd av 9 eller 11 § kan av arbetsgivaren omplaceras till ett annat fartyg. *Lag (2003:369)*

12 § Tillåter ej myndighet på den ort där anställningsavtal skall frånträdas att sjömannen kommer in i landet eller fordras för tillstånd härtill säkerhet, som denne ej kan ställa, gäller avtalet tills fartyget kommer till ort, där sådant hinder ej förekommer. Avtalet förlänges dock ej, om det innebär avsevärd olägenhet för part.

13 § Påkallas sjömans närvaro vid sjöförklaring, är han, tills förklaringen avgivits, skyldig att stanna kvar på orten eller i sådan närhet, att han på kallelse kan infinna sig till förrättningen utan dröjsmål. Även om anställningsavtalet upphört, skall arbetsgivaren utge lön och underhåll för den tid som sjömannen stannar kvar för ändamålet.

14 § Tvist om sjömans anställningsförhållande får inte dras inför utländsk myndighet.

Första stycket gäller inte om annat följer av de gemenskapsrättsakter och internationella instrument som anges i 1 § 1–3 eller 5 lagen (2006:74) med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och internationell verkställighet av vissa avgöranden. *Lag (2007:441)*

Befattning på fartyg

15 § När en sjöman tillträder en befattning på fartyg, ska arbetsgivaren eller befälhavaren förse honom med tjänstgöringsbesked. Beskedet ska innehålla uppgifter om sjömannens befattning och tjänstevillkor ombord.

När sjömannen lämnar befattningen ombord, ska arbetsgivaren eller befälhavaren ange detta i tjänstgöringsbeskedet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva och i enskilda fall besluta att bestämmelserna om tjänstgöringsbesked ska tillämpas även på sådana arbetstagare som avses i 2 § första stycket och på inhyrda utländska fartyg samt medge undantag från bestämmelserna om tjänstgöringsbesked.

Tjänstgöringsbesked upprättas enligt formulär som fastställs av Transportstyrelsen. Styrelsen meddelar också i övrigt närmare föreskrifter om tjänstgöringsbesked.

Lag (2008:1360)

16 § Redaren får när som helst skilja befälhavaren från hans befattning på fartyget. Därvid gäller ej 22 eller 23 §.

17 § Befälhavaren får skilja sjöman från hans befattning på fartyget, om sjömannen har sjukdom, som medför fara för de ombordsvarande, eller om han på grund av sjukdom eller skada ej kan fullgöra sitt arbete på fartyget under längre tid. Med sjukdom jämställas havandeskap, som utgör hinder för befattningens utövande.

18 § Befälhavaren får skilja sjöman från hans befattning på fartyget, om sjömannen

1. är oduglig för befattningen,
2. ej infinner sig ombord i rätt tid och fartyget skall avgå eller annan måste antagas i hans ställe,
3. gör sig skyldig till svårare tjänsteförseelse, såsom upprepad vägran att åtyda förmans order, våld mot överordnad eller misshandel av andra ombordvarande,
4. i tjänsten vid upprepade tillfällen uppträder påverkad av alkoholhaltiga drycker eller annat berusningsmedel,
5. gör sig skyldig till stöld eller annat svårare brott, döljer obehörig person ombord under omständigheter, som kan utsätta fartyget för äventyr, eller ombord döljer gods, som är tullpliktigt eller förbudet till utförsel på avgångsorten eller införsel på bestämmelseorten, eller
6. drar tvist om anställningsförhållandet inför utländsk myndighet i strid med bestämmelserna i 14 §.

Om undersökning av fartygsnämnd i de fall där sådan skall finnas gäller 22 eller 23 §.
Lag (1994:1019)

19 § Sjömans anställningsavtal upphör ej genom att han skiljes från befattning på fartyg.

Innan befälhavaren enligt 17 eller 18 § skiljer sjömannen från hans befattning skall han, om fartygsnämnd ej skall finnas på fartyget, först ha samrått med övriga befattningshavare ombord. Anteckning om samrådet skall göras i skeppsdagboken. Befälhavaren skall också underrätta redaren och förvissa sig om att det efter omständigheterna är sörjt för sjömannens uppehälle i land. Befinner sig fartyget utom riket, skall även närmaste svenska utlandsmyndighet underrättas. *Lag (1982:342)*

Fartygsnämnd

20 § För samråd eller undersökning i fråga som avses i 22–24 §§ skall finnas en fartygsnämnd på fartyg, som har en besättning om minst sex personer. Befälhavaren föranstaltar om att nämnden tillsätts.

Fartygsnämnden består av befälhavaren som ordförande och ytterligare tre ledamöter. Av sistnämnda ledamöter skall en tillhöra befälet och två den övriga personalen ombord. Befälsledamoten skall om möjligt vara antingen den främste av maskinbefälet eller styrmännen eller föreståndaren för intendenturavdelningen allteftersom saken rör sjöman, som tillhör maskin-, däck- eller intendenturavdelningen. Övriga ledamöter skall om möjligt vara av den övriga personalen utsedda förtroendemän.

Lag (1982:342)

21 § Fartygsnämnden kallas samman av befälhavaren.

I frågor där fartygsnämnden har att fatta beslut, gäller den mening om vilken de flesta förenar sig eller, vid lika röstetal, den mening som ordföranden biträder.

22 § Uppkommer fråga om att på grund av förhållande som avses i 18 § skilja sjöman från befattning på fartyg eller säga upp anställningsavtal för sjöman som har sådan befattning, skall fartygsnämnden göra undersökning av de omständigheter som åberopas till stöd för åtgärden. Innan undersökningen har avslutats, får sjömannen ej skiljas från befattningen eller sägas upp.

Uppkommer fråga om att på annan grund än som avses i första stycket skilja sjöman från hans befattning på fartyg eller säga upp anställningsavtal för sjöman som har sådan befattning, får sjömannen, innan han lämnar fartyget, hos fartygsnämnden påkalla samråd eller undersökning med anledning av den ifrågasatta åtgärden.

23 § Har sjöman ej inställt sig ombord vid tiden för fartygets avgång, skall fartygsnämnden snarast göra undersökning om anledningen till att sjömannen uteblivit.

24 § Anmäles till fartygsnämnden att sjöman försummat sig i tjänsten eller brutit mot ordning och skick ombord eller att där förövats brott, som hör under allmänt åtal, eller föreligger misstanke om sådant brott, skall nämnden snarast undersöka saken. Undersökning får dock underlåtas, om det är uppenbart att utredningen kommer att göras av svensk myndighet eller vid sjöförklaring och att nämndens undersökning därför ej behövs.

25 § Efter undersökning som avses i 24 § får fartygsnämnden tilldela sjöman erinran, om undersökningen ger anledning till det.

26 § Om det efter en undersökning som avses i 24 § finns anledning att anta att brott, som hör under allmänt åtal, har förövats ombord eller föreligger misstanke om sådant brott, skall fartygsnämnden skyndsamt anmäla vad som framkommit till vederbörande åklagare eller polismyndighet i Sverige. Är fartygets närmaste bestämelsehamn ej svensk, skall i stället närmaste svenska utlandsmyndighet underrättas om den gjorda utredningen. Anmälan och underrättelse kan underlåtas, om nämnden finner blytraka vara att bedöma som ringa.

Befälhavaren svarar för att anmälan eller underrättelse sker. Det åligger vidare befälhavaren att tillställa vederbörande myndighet den utredning som gjorts inom fartygsnämnden. *Lag (1982:342)*

27 § Vid undersökning enligt 22–24 §§ skall fartygsnämnden höra den sjöman som åtgärden rör, om hinder ej föreligger härför, och de personer som antages kunna lämna upplysning i saken. Vid förhöret får sjömannen framställa frågor om sådant som kan bidra till sakens utredning.

Fartygsnämnden avger utlåtande över det som kommit fram i samband med undersökningen. Utlåtandet och vid förhöret avgivna utsagor skall föras in i skeppsdagboken eller fogas till denna. Förekommer skiljaktig mening inom nämnden skall även denna antecknas. Ordföranden och övriga ledamöter skall med sina underskrifter bestyrka riktigheten av det antecknade. Sker samråd med nämnden, skall anteckning göras i skeppsdagboken om detta.

Befälhavaren svarar för att avskrift av utlåtandet och vid fartygsnämnden avgivna utsagor utan dröjsmål tillställas arbetsgivaren och sjömannen.

28 § Ytterligare föreskrifter om fartygsnämnd meddelas av Transportstyrelsen efter samråd med riksåklagaren. *Lag (2008:1360)*

Fri resa

29 § En sjöman, som har varit anställd i utrikes fart under nio månader i följd hos samma arbetsgivare eller på samma fartyg, har rätt till fri resa med underhåll till sin hemort, om sjömannen i annat land än där han eller hon är bosatt får semester eller annan ledighet, frånträder sitt anställningsavtal eller frånträder sin befattning med stöd av 9 eller 11 §. När sjömannen utnyttjat rätt till sådan fri hemresa, har han eller hon rätt till ny fri resa först nio månader efter det han eller hon trätt i tjänst efter den föregående ledigheten. Rätten till fri hemresa gäller under förutsättning, i fråga om sjöman som får semester eller annan ledighet, att han eller hon inte haft tillfälle att under de senaste 60 dagarna åtnjuta semestern eller ledigheten i det land där han eller hon är bosatt eller, i fråga om sjöman som frånträder sitt avtal, att han eller hon inte under samma tid haft tillfälle att lämna anställningen i bosättningslandet.

Inträder rätt till fri resa enligt första stycket medan sjömannen har befattning på fartyg, som inom 30 dagar beräknas nå hamn, från vilken hemresan kan ske med avsevärt mindre kostnad, gäller rätten endast om sjömannen stannar kvar i sin befattning på fartyget tills det når sådan hamn. Om särskilda skäl föreligger, kan nämnda tid genom kollektivavtal förlängas till högst 90 dagar i fråga om den som har befattning på fartyg i regelbunden linjetrafik på Sverige. Sådant avtal skall på arbetstagersidan ha

slutits eller godkänts av organisation, som är att anse som huvudorganisation enligt lagen (1936:506) om förenings- och förhandlingsrätt.

Vad som anges i andra stycket gäller inte om sjömannen frånträder sin befattning med stöd av 9 eller 11 §. *Lag (2003:369)*

30 § En sjöman, som vill utnyttja rätten till fri resa enligt 29 §, skall göra en skriftlig framställning därom samtidigt som han eller hon begär semester eller annan ledighet, säger upp sitt anställningsavtal eller underrättar arbetsgivaren om att han eller hon vill frånträda sin befattning med stöd av 9 eller 11 §. *Lag (2003:369)*

31 § Sjöman har rätt till fri resa med underhåll till sin hemort, om arbetsgivaren eller sjömannen har sagt upp anställningsavtalet på grund av sjukdom eller skada som avses i 17 §. Sjömannen har samma rätt om han har frånträtt anställningsavtalet av annan grund men sådan sjukdom eller skada förelåg när anställningen upphörde.

Sjöman har dock ej rätt till fri hemresa enligt första stycket, om han förteg sjukdomen eller skadan när han ingick anställningsavtalet eller om han, utom såvitt angår könssjukdom, därefter har ådragit sig den uppsåtligen eller genom grovt vållande.

Har arbetsgivare eller arbetstagare sagt upp anställningsavtalet på grund av havandeskap som avses i 17 § äger första stycket motsvarande tillämpning. Rätt till fri hemresa föreligger dock ej, om kvinnan förteg sitt tillstånd när hon ingick anställningsavtalet.

32 § En sjöman, som blir fri från sin anställning enligt 10 § och inte är berättigad till resa enligt 29 § eller som frånträder sin befattning enligt 9 eller 11 §, har rätt till fri resa med underhåll till närmaste ort, där avtalet skulle frånträdas efter uppsägning från arbetsgivarens sida. Om sjömannen omedelbart skall omplaceras enligt 11 a §, har han eller hon rätt till fri resa med underhåll till den ort dit omplacering skall ske.

I fall som avses i första stycket äger 30 § motsvarande tillämpning. *Lag (2003:369)*

33 § Resa, som avses i 29, 31 eller 32 §, skall ordnas av arbetsgivaren eller, om detta ej kan ske, av svensk utlandsmyndighet.

Lön och vård till följd av sjukdom eller skada, m.m.

34 § Till en sjöman som har befattning på ett fartyg som inte uteslutande går i inre fart betalas lön ut även om han eller hon är arbetsoförmögen på grund av sjukdom eller skada. Lön betalas dock endast ut så länge sjömannen är ombord.

Med inre fart avses detsamma som i 64 kap. 6 § inkomstskattelagen (1999:1229).
Lag (2010:341)

35 § En sjöman har inte rätt till lön enligt 34 §, om han eller hon är arbetsoförmögen på grund av sjukdom eller skada, som han eller hon inte informerade om vid anställningsavtalets ingående eller som han eller hon, utom när det gäller könssjukdom, därefter har ådragit sig uppsåtligen eller genom grovt vållande.

En sjöman har inte heller rätt till lön enligt 34 § om sjömannens anställningsavtal sagts upp på grund av sådant förhållande som avses i 18 § första stycket 1, 3, 4, 5 eller 6. Detsamma gäller om avtalet sagts upp på grund av sådant förhållande som avses i 18 § första stycket 2 och sjömannen saknat giltigt ursäkt för sin frånvaro. *Lag (2010:341)*

36 § Sjöman är skyldig att underkasta sig läkarundersökning, när befälhavaren begär det.

Kan det antagas att sjömannen är sjuk eller skadad, skall befälhavaren såvitt möjligt låta honom undersökas av läkare, om sådan undersökning ej framstår såsom uppenbart opåkallad.

Läkarundersökning, som avses i första eller andra stycket, skall bekostas av arbetsgivaren.

37 § Befälhavaren skall sörja för att sjuk eller skadad sjöman, som har befattning på fartyg, erhåller betryggande vård ombord eller i land. Vården omfattar också underhåll, läkarbehandling och läkemedel.

Kan det antagas att sjöman har sjukdom, som medför fara för de ombordvarande, skall befälhavaren låta föra honom i land, om betryggande åtgärder ej kan vidtagas ombord.

Är sjöman sjuk eller skadad under väntetid, åvilar skyldigheten enligt första stycket arbetsgivaren.

37 a §² Befälhavaren ska sörja för att en sjöman, som har befattning på fartyg som inte uteslutande går i inre fart, får oundgänglig tandvård. *Lag (2012:93)*

38 §³ Arbetsgivaren ska betala kostnaden för vård av en sjuk eller skadad sjöman, som har befattning på fartyg.

Om en sjöman har en sjukdom eller en skada när han eller hon lämnar befattning på fartyg eller om han eller hon får en sjukdom eller en skada under väntetid, ska arbetsgivaren betala kostnaden för vård av sjömannen i högst 42 dagar eller, om sjömannen vårdas i ett annat land än det där han eller hon är bosatt, i högst 112 dagar om fartyget inte uteslutande går i inre fart och i annat fall i högst 84 dagar. *Lag (2012:93)*

38 a §² Arbetsgivaren ska betala kostnaden för oundgänglig tandvård för en sjöman som har befattning på ett sådant fartyg som inte uteslutande går i inre fart.

Lag (2012:93)

39 §³ Arbetsgivarens skyldighet att betala kostnad för vård enligt 38 § andra stycket upphör, om vården inte har getts inom sex månader från det att sjömannens behov av vård inträdde. Har sjömannen under anställningstiden haft befattning på fartyg, upphör arbetsgivarens skyldighet dock tidigast sex månader efter det att sjömannen senast lämnade sådan befattning.

Visar en sjöman att han eller hon på grund av omständighet, som han eller hon inte råder över, har saknat möjlighet att få vården inom den tid som anges i första stycket, förlängs arbetsgivarens skyldighet att betala sjukhusvård och därmed sammanhängande kostnader till ett år. *Lag (2012:93)*

40 § Sjöman har ej rätt till fri sjukvård enligt 38 § för sjukdom eller skada, som han företeg vid anställningsavtalets ingående eller som han, utom såvitt angår könssjukdom, därefter har ådragit sig uppsätligen eller genom grovt vållande.

41 § Har sjöman könssjukdom i smittsamt skede när han lämnar befattning på fartyg, ersätter statsverket arbetsgivarens kostnad för sjukhusvård, läkarbehandling och läkemedel enligt 38 § andra stycket, om vården utgått i annat land än det där sjömannen är bosatt.

42 § Avlider sjöman när han har befattning på fartyg, skall befälhavaren underrätta sjömannens närmaste anhöriga om dödsfallet och sörja för hans begravning. Sker eldbegängelse, svarar befälhavaren också för att urna innehållande askan sändes hem.

Befälhavaren skall snarast möjligt i vittnens närvaro uppteckna vad den avlidne har efterlämnat på fartyget och sörja för att kvarlåtenskapen avlämnas till dödsbodelägarna eller till annan för deras räkning. I den mån kvarlåtenskapen är utsatt för förskämning eller snar förstörelse, får befälhavaren sälja den på lämpligt sätt eller bortskafta den. Försäljningssumman skall redovisas till dödsbodelägarna eller till annan för deras räkning.

Avlider sjöman under väntetid, åvilar skyldigheterna enligt första och andra styckena arbetsgivaren.

43 §³ Kostnad för en sjömans begravning och kostnad som föranleds av eldbegängelse ska betalas av arbetsgivaren, om dödsfallet inträffar medan sjömannen har befattning på fartyg eller vårdas på arbetsgivarens bekostnad eller under väntetid.

Lag (2012:93)

² Denna paragraf träder i kraft den 1 mars 2012 enligt lag (2012:93) [red. anm.].

³ Denna lydelse träder i kraft den 1 mars 2012 enligt lag (2012:93) [red. anm.].

44 §⁴ Har arbetsgivaren enligt denna lag orsakats kostnad för svensk eller här i riket bosatt utländsk sjömans sjukvård men är han eller hon enligt lagen inte skyldig att betala kostnaden, ersätter staten denna. Därvid äger dock bestämmelserna i 38 och 39 §§ om begränsning av arbetsgivarens ansvar motsvarande tillämpning på staten.

Lag (2012:93)

Fartygsarbete

45 § En arbetstagare får inte sysselsättas i fartygsarbete innan han eller hon fyller 16 år och inte heller, om det inte sker som ett led i skolutbildningen, innan han eller hon har fullgjort sin skolplikt.

Den som är under 18 år får användas i fartygsarbete som eldare endast om Transportstyrelsen medger det. *Lag (2008:1360)*

46 § Fartygsarbete skall ordnas med hänsyn till vars och ens befattning ombord och, såvitt möjligt, även till arbetstagarnas fortsatta utbildning.

47 § Sjöman skall efterkomma förmans order angående tjänsten och noga följa givna föreskrifter.

Arbetstagare, som avses i 1 § andra eller tredje stycket, är skyldig att utföra sådant arbete som befälhavaren finner nödvändigt att ålägga honom av hänsyn till säkerheten ombord.

48 § Sjöman är ej skyldig att utföra arbete, som är föremål för lockout eller för tillåten strejk, blockad, bojkott eller annan därmed jämförlig stridsåtgärd, om fartyget ligger i svensk hamn eller i utländsk lossnings-, lastnings- eller uppläggningshamn.

Sjöman som står utanför arbetskonflikt skall fullgöra sina vanliga arbetsåligganden. Han är även skyldig att utföra skyddsarbete.

Till skyddsarbete hänföres arbete, som vid ett konfliktutbrott fordras för avveckling av verksamheten på ett tekniskt försvarligt sätt eller till förebyggande av fara för människor eller skada på fartyget, lasten eller annan egendom. Lika med skyddsarbete anses arbete, som någon är skyldig att utföra på grund av särskild föreskrift i svensk lag.

49 § Under fartygs uppehåll i hamn eller på annan säker ankarplats är sjöman skyldig att stanna ombord under fritid endast om det behövs med hänsyn till fartygets, de ombordvarandes eller lastens säkerhet eller till fartygets förestående avresa eller förhållning.

50 § Egendom, som sjöman lämnar kvar ombord vid anställningens upphörande, skall av redaren förvaras för sjömannens räkning. I den mån egendomen med hänsyn till sin beskaffenhet, kostnaderna för förvaring eller övriga omständigheter ej kan förvaras utan olägenhet, får den säljas på lämpligt sätt. Försäljning får också ske, om sjömannen ej inom ett år från det han lämnade sin anställning hos redaren begärt att återfå egendomen.

Har sjöman vid anställningens upphörande lämnat kvar egendom på fartyg, får redaren till säkerhet för fordran, som uppkommit mot sjömannen i samband med anställningen, hålla kvar så mycket av egendomen som svarar mot fordran, tills sjömannen gör rätt för sig eller ställer säkerhet.

51 § Sjöman får ej taga med något ombord som kan utsätta fartyget, ombordvarande eller last för äventyr eller vålla oordning ombord. Han får ej heller utan redarens samtycke taga med handelsvaror för egen eller annans räkning.

Har sjömannen tagit med gods i strid mot första stycket, skall han erlægga frakt och ersätta uppkommen skada.

Kan det antagas att något olovligen har tagits med ombord, får befälhavaren i vittens närvaro låta undersöka sjömannens utrymmen. Det som olovligen har tagits med får befälhavaren taga i förvar, låta föra i land eller, om det är nödvändigt, förstöra.

⁴ Denna lydelse träder i kraft den 1 mars 2012 enligt lag (2012:93) [red. anm.].

52 § Om befälhavares ansvarighet för skada finns bestämmelser i sjölagen (1994:1009).

I fråga om annan sjömans ansvarighet för skada, som han vållar i tjänsten, gäller bestämmelserna i skadeståndslagen (1972:207) om arbetstagares skadeståndsansvar. *Lag (1994:1019)*

Tvångsmedel

53 § För att upprätthålla ordning ombord får befälhavaren bruka det våld som med hänsyn till omständigheterna kan anses försvarligt. Detsamma gäller den som befälhavaren berordrar att biträda härvid och den som utan anmaning kommer befälhavaren till hjälp.

Den som i fall som avses i första stycket gjort större våld eller svårare skada än som är medgivet dömes likväl ej till ansvar, om omständigheterna var sådana, att han svårligen kunde besinna sig. Finnes gärningen brottlig, får dömas till lindrigare straff än som eljest är stadgat för brottet.

54 § Begår sjöman brott, för vilket kan följa fängelse i minst ett år, och upptäckes brottet när fartyget ej befinner sig i svensk hamn, skall befälhavaren se till att sjömannen ej lämnar fartyget. Om befälhavaren finner det nödvändigt, får han hålla sjömannen i förvar ombord tills denne kan överlämnas till svensk utlandsmyndighet eller till polismyndighet här i riket. Befälhavaren är ansvarig för att den brottslige ej behandlas strängare än nödvändigt.

Särskilda bestämmelser

55 § Sjöman får utan kostnad anlita svensk utlandsmyndighet för att sända löneomedel från utlandet till Sverige. Staten är ansvarig för försändelsen.

56 § En sjömans lön skall på begäran av sjömannen helt eller delvis månadsvis

1. betalas ut till en bestämd person här i landet, eller
2. för sjömannens räkning sätts in i bank, kreditmarknadsföretag eller företag som driver verksamhet enligt lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet.

Om det belopp som betalas ut eller sätts in endast utgör en del av lönen får avdrag göras i beloppet bara om

1. sjömannen lämnat sitt samtycke, eller
2. den resterande delen av lönen inte räcker till betalning av sådana belopp som sjömannen enligt lag eller annan författning är skyldig att betala eller till kvittning, om sådan får göras enligt lagen (1970:215) om arbetsgivares kvittningsrätt.

Lag (2004:427)

57 § Har sjuk eller skadad sjöman utomlands skilts från befattning på fartyg eller på egen begäran lämnat sin befattning eller har sjöman utomlands skilts från befattning enligt 18 §, får lönebelopp, som tillkommer sjömannen och är förfallet till betalning, tillställas svensk utlandsmyndighet, när det behövs med hänsyn till sjömannens välfärd. I den mån beloppet ej behövs för att täcka utgifter för sjömannens räkning, överlämnar myndigheten detsamma till sjömannen, om denne ej befinner sig i sådant tillstånd, att han är oförmögen att handha sina angelägenheter.

58 §⁵ Befälhavaren ska se till att exemplar av denna lag, semesterlagen (1977:480), fartygssäkerhetslagen (2003:364), de föreskrifter som regeringen har meddelat i anslutning till sistnämnda lag och tillämpliga kollektivavtal finns tillgängliga på fartyget. På fartyg som används i internationell fart ska tillämpliga kollektivavtal även finnas tillgängliga på engelska. Befälhavaren ska även se till att ett exemplar av lagen (1998:958) om vilotid för sjömän och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen finns tillgängliga på fartyget. *Lag (2012:93)*

⁵ Denna lydelse träder i kraft den 1 mars 2012 enligt lag (2012:93) [red. anm.].

59 § Har redaren eller ägaren av ett svenskt fartyg helt eller delvis upplåtit driften av fartyget till en utlänning, får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer efter ansökan av redaren eller, om denne är utlänning, ägaren medge att denna lag helt eller delvis inte ska gälla i fråga om fartyget. Ett medgivande ska begränsas till viss tid och förenas med de villkor som behövs. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för prövning av en sådan ansökan.

Ett medgivande enligt första stycket får lämnas endast om det finns särskilda skäl och undantaget är förenligt med Sveriges internationella åtaganden. Vidare krävs att sökanden visar att arbetstagarna på fartyget genom utländsk lagstiftning eller på annat sätt i rimlig utsträckning tillförsäkras skydd i de hänseenden som regleras i denna lag och i kollektivavtal, som upptar frågor av den art som behandlas i eller har nära samband med denna lag och som på arbetstagsidan har slutits eller godkänts av en organisation, vilken är att anse som central arbetstagarorganisation enligt lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet.

Ändras de förutsättningar som ligger till grund för ett medgivande enligt första stycket, ska den som fått medgivandet eller fartygets befälhavare utan dröjsmål underrätta den myndighet som lämnat medgivandet om ändringen. I ett sådant fall får andra villkor för medgivandet föreskrivas eller, om ändringen innebär risk för arbetstagarnas skydd, medgivandet återkallas. Ett medgivande får också återkallas, om villkoren i det inte iakttas. *Lag (2010:1555)*

60 § Regeringen får förordna att denna lag helt eller delvis skall gälla även sjöman på utländskt fartyg. *Lag (1975:739)*

61 § Har sjöman i sin anställning annan arbetsgivare än redaren, svarar redaren jämte arbetsgivaren för arbetsgivarens skyldigheter mot sjömannen enligt denna lag.

Tillsyn

61 a §⁶ Bestämmelser om tillsyn finns i fartygssäkerhetslagen (2003:364).

Lag (2012:93)

Ansvarsbestämmelser

62 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 15 § första eller andra stycket, 20 § första stycket, 21 § första stycket jämfört med 22–24 §§, 26 § andra stycket, 27 § tredje stycket eller 37 § döms till böter.

En befälhavare som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 45 § döms till böter. *Lag (2000:852)*

63 § Bryter en befälhavare mot 37 § första eller andra stycket eller 45 §, döms sjömannens arbetsgivare till böter om han uppsåtligen eller av oaktsamhet har underlåtit att göra vad som skäligen kunnat krävas av honom för att förhindra förseelsen.

Om 15 § första eller andra stycket, 37 § första eller andra stycket eller 45 § åsidosätts i fråga om en arbetstagare som är anställd av annan än redaren, döms redaren till böter, om han uppsåtligen eller av oaktsamhet har underlåtit att göra vad som skäligen kunnat krävas av honom för att förhindra förseelsen.

Om en arbetstagare används i fartygsarbete i strid med 45 §, döms vårdnadshavaren till böter, om han känt till förseelsen. *Lag (2000:852)*

64 § En ledamot av fartygsnämnden som vid sin medverkan i nämnden är partisk eller brister i omsorg, döms till böter eller fängelse i högst sex månader.

En ledamot av fartygsnämnden får inte obehörigen yppa vad han har fått veta i denna egenskap. *Lag (2000:852)*

⁶ Denna paragraf träder i kraft den 1 mars 2012 enligt lag (2012:93) [red. anm.].

65 § En sjöman som i strid med 51 § första stycket uppsåtligt eller av oaktsamhet tar med sig gods, som kan utsätta fartyget, ombordvarande eller last för fara eller vålla oordning ombord, döms till böter eller fängelse i högst sex månader. *Lag (2000:852)*

66 § Den som uppsåtligt eller av oaktsamhet missbrukar rätten att bruka våld enligt 53 § första stycket eller att ta någon i förvar ombord enligt 54 §, döms till böter eller fängelse i högst sex månader. *Lag (2000:852)*

67 § Förgriper sig sjöman med våld eller hot om våld på befälhavaren eller annan förman på fartyget i dennes tjänsteutövning eller för att tvinga honom till eller hindra honom från tjänsteåtgärd eller hämnas för sådan åtgärd, dömes till fängelse i högst två år.

Är brottet ringa, dömes till böter eller fängelse i högst sex månader.

68 § Gör sjöman myteri genom att visa uppsåt att med förenat våld sätta sig upp mot befälhavaren, dömes anstiftare och anförare till fängelse i högst två år samt annan deltagare till böter eller fängelse i högst sex månader.

Har deltagare i myteri gått till förenat våld på person eller egendom, dömes anstiftare och anförare till fängelse i högst sex år samt annan deltagare till fängelse i högst två år.

69 § För förberedelse eller stämpling till brott som avses i 68 § eller underlåtenhet att avslöja sådant brott dömes till ansvar enligt vad som stadgas i 23 kap. brottsbalken. Detsamma gäller försök eller förberedelse till brott som avses i 67 §, om ej brottet skulle ha varit att anse som ringa om det fullbordats.

70 § Åsidosätter sjöman i annat fall än som avses i 62, 65 eller 67–69 §§ uppsåtligt sin skyldighet enligt 47 § första stycket att efterkomma given order eller föreskrift och har ordern eller föreskriften betydelse för fartygets, ombordvarandes eller lastens säkerhet, dömes till böter eller fängelse i högst sex månader.

71 § Om den som fått ett medgivande enligt 59 § eller fartygets befälhavare uppsåtligt eller av oaktsamhet åsidosätter föreskriven underrättelseskyldighet eller något villkor i medgivandet, döms han till böter. *Lag (1989:992)*

72 § Allmänt åtal för brott som avses i 70 § får väckas endast om redaren, befälhavaren eller målsägande anger brottet till åtal eller åtal är påkallat från allmän synpunkt. *Lag (1975:739)*

73 § Vid tillämpning av 62, 63, 66–69, 71 eller 72 § jämställs med befälhavare den som trätt i befälhavarens ställe.

74 § Till straff enligt denna lag skall ej dömas, om gärningen är belagd med strängare straff i annan lag.

Laga domstol

75 § Om behörighet för tingsrätt att upptaga tvistemål enligt denna lag gäller, utöver bestämmelserna i 10 kap. rättegångsbalken, att talan får väckas vid tingsrätten för den ort där fartyget finns eller där fartyget har sin hemort.

Är flera redare i ett fartyg, skall fartygets hemort anses som rederiets hemvist.

76 § Mål om ansvar för brott som avses i denna lag får upptagas av Göteborgs tingsrätt, om behörig domstol ej finns enligt 19 kap. rättegångsbalken.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

2012:93

| Denna lag träder i kraft den 1 mars 2012.

Propositioner

<i>SFS 1973:282</i> Prop. 1973:40	<i>SFS 1975:739</i> Prop. 1975:78	<i>SFS 1975:1338</i> Prop. 1975/76:13	<i>SFS 1976:591</i> Prop. 1975/76:105
<i>SFS 1982:199</i> Prop. 1981/82:100	<i>SFS 1982:342</i> Prop. 1981/82:138	<i>SFS 1983:932</i> Prop. 1983/84:1	<i>SFS 1984:830</i> Prop. saknas
<i>SFS 1988:52</i> Prop. 1987/88:3	<i>SFS 1989:295</i> Prop. 1988/89:123	<i>SFS 1989:992</i> Prop. 1989/90:22	<i>SFS 1992:797</i> Prop. 1991/92:128
<i>SFS 1992:973</i> Prop. saknas	<i>SFS 1994:1019</i> Prop. 1993/94:195	<i>SFS 1994:1139</i> Prop. saknas	<i>SFS 1998:360</i> Prop. 1997/98:102
<i>SFS 1998:1322</i> Prop. saknas	<i>SFS 2000:849</i> Prop. 1999/2000:119	<i>SFS 2000:852</i> Prop. 1999/2000:116	<i>SFS 2002:457</i> Prop. 2001/02:108
<i>SFS 2002:465</i> Prop. 2001/02:146	<i>SFS 2003:369</i> Prop. 2002/03:109	<i>SFS 2004:172</i> Prop. 2003/04:30	<i>SFS 2004:427</i> Prop. 2003/04:99
<i>SFS 2006:77</i> Prop. 2005/06:48	<i>SFS 2007:441</i> Prop. 2006/07:106	<i>SFS 2008:1360</i> Prop. 2008/09:31	<i>SFS 2010:341</i> Prop. 2009/10:161
<i>SFS 2010:1555</i> Prop. 2010/11:30	<i>SFS 2012:93</i> Prop. 2011/12:35		

Förordning (1991:1881) om medgivande enligt sjömanslagen (1973:282), m.m.

(senast ändrad genom SFS 2010:1588)

1 § Frågor om medgivande enligt 59 § sjömanslagen (1973:282), 4 § mönstringslagen (1983:929) och 7 § förordningen (1989:548) om tillstånd för anställning på fartyg prövas av Transportstyrelsen. Vid prövningen ska styrelsen höra Arbetsförmedlingen.

Transportstyrelsen får meddela föreskrifter om avgifter för prövning av en ansökan om medgivande enligt första stycket. *Förordning (2010:1588)*

2 § Innan ärendet avgörs ska Transportstyrelsen samråda med berörda svenska organisationer för redare och ombordanställda. *Förordning (2008:1160)*

3 § Transportstyrelsen ska med eget yttrande överlämna ärendet till regeringens prövning om

1. någon av de ombordanställdas organisationer har motsatt sig bifall till ansökan, eller
2. ärendet bedöms ha större principiell betydelse eller allmän räckvidd.

Förordning (2008:1160)

4 § Transportstyrelsens beslut får överklagas hos regeringen. *Förordning (2008:1160)*

Lag (1989:532) om tillstånd för anställning på fartyg

(senast ändrad genom SFS 2010:1560)

1 § En utlänning ska ha tillstånd för att ha anställning som avser befattning på svenskt fartyg i utrikes trafik (anställningstillstånd) om inte utlänningen har permanent uppehållstillstånd i Sverige eller är medborgare i Danmark, Finland, Island eller Norge.

Kravet på anställningstillstånd gäller inte för annan utlänning som är medborgare i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES).

Kravet på anställningstillstånd omfattar inte heller annan utlänning än som avses i första och andra styckena, om fartyget huvudsakligen används i sådan fjärrfart som avses i 64 kap. 6 § inkomstskattelagen (1999:1229).

Regeringen får föreskriva andra undantag från kravet på anställningstillstånd. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för prövning av ansökan om undantag. *Lag (2010:1560)*

2 § Anställningstillstånd ges för tjänstgöring i en befattning på ett visst fartyg eller vissa fartyg eller på fartyg som tillhör ett visst rederi. Tillståndet får förenas med de villkor som behövs.

3 § Anställningstillstånd lämnas av Arbetsförmedlingen. Tillstånd får dessutom lämnas

1. av den sjöarbetsförmedling, som utses av regeringen eller av den myndighet som regeringen bestämmer, och
2. av de svenska utlandsmyndigheter som Utrikesdepartementet bestämmer.

Arbetsförmedlingen får återkalla ett anställningstillstånd om utlänningen medvetet har lämnat oriktiga uppgifter eller svikligen har förtigit vissa omständigheter eller om det i övrigt finns särskilda skäl. *Lag (2007:405)*

4 § Den som har en utlänning i sin tjänst trots att utlänningen inte har föreskrivet anställningstillstånd döms till böter eller, när omständigheterna är försvärande, till fängelse i högst ett år.

5 § Fysisk eller juridisk person som har en utlänning i sin tjänst, trots att denne inte har föreskrivet anställningstillstånd, ska erlägga en särskild avgift.

För varje utlänning som avses i första stycket utgör avgiften hälften av det prisbasbelopp enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken som gällde när överträdelsen upphörde. Har överträdelsen pågått under längre tid än tre månader, utgör avgiften för varje utlänning i stället hela prisbasbeloppet. Avgiften får nedsättas eller efterges, om särskilda omständigheter föreligger. *Lag (2010:1242)*

6 § Frågor om påförande av avgift enligt 5 § prövas av allmän domstol efter ansökan, som skall göras av allmän åklagare inom två år efter det att överträdelsen upphörde. I frågor om sådan talan gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i rättegångsbalken om åtal för brott på vilket inte kan följa svårare straff än böter och om kvarstad i brottmål. Sedan fem år har förflutit efter det att överträdelsen upphörde, får avgift inte påföras. Avgiften tillfaller staten.

Avgiften skall betalas till länsstyrelsen inom två månader från det att beslutet vann laga kraft. En upplysning om detta skall tas in i beslutet. Om avgiften inte betalas inom denna tid, skall dröjsmålsavgift tas ut enligt lagen (1997:484) om dröjsmålsavgift. Den obetalda avgiften och dröjsmålsavgift skall lämnas för indrivning. Indrivningsåtgärder får dock inte vidtas sedan fem år har förflutit från det beslutet vann laga kraft. Regeringen får föreskriva att indrivning inte behöver begäras för ett ringa belopp. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m. m.

Lag (1997:537)

Propositioner

SFS 1989:532
Prop. 1988/89:86

SFS 1994:84
Prop. saknas

SFS 2007:405
Prop. 2006/07:89

SFS 1992:647
Prop. 1991/92:93

SFS 1996:1343
Prop. 1995/96:227

SFS 2010:1242
Prop. 2009/10:222

SFS 1992:1724
Prop. 1992/93:128

SFS 1997:537
Prop. 1996/97:100

SFS 2010:1560
Prop. 2010/11:30

SFS 1993:915
Prop. 1992/93:198

SFS 1999:1259
Prop. 1999/2000:2

Utstationering & arbets-tillstånd

Förordning (1989:548) om tillstånd för anställning på fartyg

(senast ändrad genom SFS 2008:1156)

Inledande bestämmelse

1 § I lagen (1989:532) om tillstånd för anställning på fartyg ges bestämmelser om tillstånd för en utlänning att ha anställning som avser befattning på svenskt fartyg i utrikes trafik (*anställningstillstånd*).

Undantag från kravet på anställningstillstånd

2 § En utlänning behöver inte ha anställningstillstånd om han eller hon

1. har arbetstillstånd som gäller för anställning inom sjömansyrket,
2. enligt 5 kap. 2 § första stycket 5 eller 3 § utlänningsförordningen (2006:97) är undantagen från skyldigheten att ha arbetstillstånd, eller
3. i tolv månader under de senaste 18 månaderna haft befattning på svenskt fartyg,
4. efter senaste inträdet i svensk arbetslöshetskassa för sjömän varit medlem i minst tolv månader och under en ramtid av tolv månader omedelbart före arbetslöshetens inträde utfört förvärsarbete såsom arbetstagare i minst fem månader samt är anmäld vid den offentliga arbetsförmedlingen.

Med tid för befattning på svenskt fartyg enligt första stycket 3 jämställs väntetid enligt 3 § sjömanslagen (1973:282) och tid, under vilken sjömannen i pågående anställning har semester eller ledighet till följd av sjukdom eller skada. *Förordning (2007:916)*

3 § En utlänning får befrias från skyldigheten att ha anställningstillstånd

1. för resa till närmaste bestämmelsehamn, eller
2. för en tid av högst 30 dagar eller för resa till närmaste lastnings- eller lossningshamn som fartyget anlöper under resan eller, om sådan hamn inte anlöps under denna tid, till nästa hamn.

Beslut om befrielse får meddelas i efterhand och tiden för befrielse får förlängas, om det finns särskilda skäl.

Befrielse från tillståndsskyldigheten får medges endast om utlänningens arbetsgivare har åtagit sig att, om utlänningen inte väljer att stanna i den hamn där han lämnar anställningen, bekosta utlänningens återresa till den hamn där han tillträtt anställningen eller resa till en närmare belägen plats efter det att giltighetstiden för befrielsen gått ut utan att anställningstillstånd har beviljats.

Beslutande myndighet

4 § Ärenden om anställningstillstånd och befrielse från tillståndsskyldigheten enligt 3 § prövas av Arbetsförmedlingen. Sådana ärenden ska prövas av handläggare med kunskap om sjöarbetsförhållanden (sjöarbetsförmedling). *Förordning (2007:916)*

Ansökan om anställningstillstånd

5 § En ansökan om anställningstillstånd ges in till Arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingen ska säkerställa att ärendehantering enligt denna förordning samordnas nationellt. *Förordning (2007:916)*

Handläggningen

6 § Innan ett ärende om anställningstillstånd avgörs ska berörda svenska organisationer av redare och ombordanställda få tillfälle att yttra sig. *Förordning (2007:916)*

Särskilt medgivande

7 § Har ett fartygs redare eller ägare helt eller delvis upplåtit driften av fartyget till en utlänning, får Transportstyrelsen, om det finns särskilda skäl, efter ansökan av redaren eller, om denne är utlänning, ägaren medge att 1 § lagen (1989:532) om tillstånd för anställning på fartyg inte ska gälla i fråga om anställning för befattning på fartyget eller inom avdelning av fartyget. Medgivandet ska begränsas till viss tid och får förenas med de villkor som behövs.

Beträffande handläggningen av frågor om medgivande enligt första stycket och om överklagande av beslut i sådana frågor finns bestämmelser i förordningen (1991:1881) om medgivande enligt sjömanslagen (1973:282), m.m.

Förordning (2008:1156)

Omprövning m.m.

8 § Arbetsförmedlingens beslut enligt denna förordning ska omprövas hos myndighetens centrala enhet för omprövning, om det begärs av den som beslutet angår.

En begäran om omprövning ska ske skriftligt. Skrivelsen ska ges in till Arbetsförmedlingen och ska ha kommit in dit inom tre veckor från den dag då den som begär omprövning fick del av beslutet. *Förordning (2007:916)*

8 a § Arbetsförmedlingens beslut enligt denna förordning får inte överklagas.

Förordning (2007:916)

Indrivning

9 § Bestämmelser om begäran om indrivning m.m. finns i 4–9 §§ indrivningsförordningen (1993:1229). Att den betalningsskyldige skall uppmanas att betala fordringen innan ansökan om indrivning görs framgår av 3 § nämnda förordning.

Indrivning behöver inte begäras för en fordran som understiger 100 kronor om indrivning inte krävs från allmän synpunkt. *Förordning (1993:1253)*

Föreskrifter

10 § Arbetsförmedlingen får, efter samråd med Transportstyrelsen, Migrationsverket, andra myndigheter som berörs samt redarnas och de ombordanställdas organisationer, meddela de närmare föreskrifter som behövs för verkställigheten av denna förordning. *Förordning (2008:1156)*